

1505

Sóc (PI 1)

(ALDC, IX, 2120. Soc [PI 1])

La primera persona del singular del present d'indicatiu del verb *ser* (*ésser* < ĒSSĒRE) en llat. era *SŪM*, origen de *som* (var. *sum* 1), mantingut en alguns punts pirinencs i en bal., però que podria provenir de *son* (usat avui en ross. [sun]), amb evolució normal de -M > -n (com en TAM > tan) i canvi en *som* probablement per fonosintaxi (*son pare* > *som pare* 'soc pare'); reforçaria aquesta interpretació que *son* apareix en mall. al 1300, mentre que *som* només ho fa des del s. XVI (cf. *Scripta* 2013). De *son* es va despendre *só* (85, 183) (que es troba en aragonès), forma reforçada amb una velar, *sóc* (var. *s[ɔ]c* 92), per analogia amb el present de verbs com *duc*, *dic*, etc. Cal notar *sic*, *sigo* 87, 93, 94, 100, de localitats contigües a l'arag.

Des d'un angle geolingüístic notem que les var. més antigues, *som*, *son* i *só*, es troben en bal., ross. i alg., àrees sovint conservadores, mentre que la innovadora, *sóc*, és predominant en cat. peninsular, i *sic/sigo* és tributària de l'arag.

Són formes normatives *sóc* i *só* (*soc*, *so*, des de la darrera reforma ortogràfica), des del *DOrt*, 1917, la segona de les quals figura com a arcaica a la *GIEC* (pàg. 313), que afegeix *som* (bal. i sept.) com a "Altres variants", considerada per la *PEOLC Morfologia* (pàg. 32) pròpia de l'àmbit restringit (parlars baleàrics).

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALDC

